



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Candidatus Abbreviatus Jurisprudentiae Sacrae, Hoc Est,
Juris Canonici, Secundum Gregorii Papae IX. Libros V.
Decretalium Explanati Summa, Seu Compendium**

Pichler, Vitus

Augustae Vindel., 1733

Titulus XXXVIII. De Procuratoribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63440](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63440)

Dico 4. Licitè tamen defendendam suscipit Advocatus causam, etiam minùs probabilem, modò verè sit probabilis, & prudens victoriæ spes affulgeat. Communis contra Sotum. Ratio est partim, quia non rarò minùs probabilia sunt vera, partim quia ipse cliens potest suam minùs probabilem defendere causam: ergo & per Advocatum. Tenetur tamen Advocatus monere clientem de minori probabilitate, non litigaturum fortè, si scivisset causæ suæ statum. Nec suscipere potest etiam verò probabilem causam, si prudens victoriæ spes non affulgeret, ut, si sciret, in suo Dictionario constanter praticari sententiam suo clienti adversantem: vel Reum, contra quem suscipit patrocinium, esse in possessione rei litigiosæ, probationes tamen contra ejus possessionem, vel dominium præsumptum, sufficientes afferri non posse. *Objic.* Illi tenetur favere Advocatus, cui favent Jura: sed Jura favent habenti causam probabiliorum: ergo. *R. dist. ma.* cui favent Jura certa ac vera. *c.ma.* apparentia tantùm & existimata. *n.ma.*

TITULUS XXXVIII.

De Procuratoribus.

SUMMARIUM.

1. Quid & quotuplex sit Procurator. Indiget Mandato.
2. 3. Quis constituere, & constitui possit.

4. Ac

4. *Ac in quibus causis Procurator.*
5. *Quanta sit potestas,*
6. *Et quod sit officium Procuratoris.*
7. *Qualis Actio competat ex Mandato procuratorio.*

Procurator, Germanicè ein Anwald/ *St*
vollmächtiger / in genere est, qui alie-
 na negotia administrat mandatò Domini.
l. 1. ff. h. t. scilicet absentis, vel per se ipsum ne-
 gotia sua tractare non valentis aut non volentis.
 Differt à Negotiorum gestore, quia hic aliena ge-
 rit negotia sine mandato. *l. 2. ff. de negot. gest.*
 Alius est procurator *ad litem*, vel *ad lites*, seu
Judicialis, qui nempe ad litigandum in Judicio:
 alius *ad Negotia*, seu *Extrajudicialis*, qui ad
 unum vel plura negotia extra Judicium gerenda
 constituitur. Si ad omnia negotia, vel ad omnes
 lites constituitur *Generalis* appellatur, ac subin-
 de constituitur *cum libera*, h. e. cum plena liber-
 tate ac potestate agendi omnia, quæ posset ipse
 Dominus, seu Principalis. Judicialis alius est
 procurator *in rem suam*, cui nempe actiones &
 jura sua cessit Principalis vel per donationem, vel
 per venditionem, vel per simplicem cessionem,
 ut adeò præter mandatum habeat etiam titulum
 ad transferendum dominium habilem, consequen-
 ter, si rem obtinet, eam acquirat sibi: alius au-
 tem, & ordinariè, *in rem alienam*, qui nimirum
 litem gerit in utilitatem domini constituentis.
 Post litis contestationem Procurator fit dominus
 litis, ita ut ipse, non dominus, deinceps citetur
 & in Procuratorum feratur sententia; licet in

Camera Imperiali ordinariè feratur directè in Dominum, & in Foro Ecclesiastico sæpe. Constitui autem potest Procurator, vel coràm, & in Judicio, vel per litteras, & extra Judicium. Si per litteras seu instrumentum, privatum vel publicum, debent exprimi 1. nomina constituentis, & Procuratoris constituti, Adversarii, & Judicis. 2. Qualitas causæ demandatæ. 3. Actus, ad quos gerendos datur potestas; post quos specificè expressos plerumque additur clausula: *& ad reliqua omnia, qua ego ipse, si præsens essem, agere possem.* 4. Clausula; per quam constituens ratum habet, quidquid Procurator egerit: 5. Annus, & dies. DD. passim. De reliquo *Madatum Procuratorium* (*Gewalt/ Vollmacht*) ita est regulariter necessarium, ut Procurator eo destitutus dicatur *falsus*, & nihil agat validè, ac sententia subsequens, nisi ante hanc Dominus rata haberet acta talis procuratoris, ipso Jure sit nulla. *c. 4. & l. 24. C. h. t.* Excipe, nisi Jura voluntatem eorum, pro quibus aliquis intèrvenit, præsumant, & speciale mandatum non requirant, uti fit, si persona interveniens sit valde conjuncta cum Principali, v. g. pater, filius, frater, maritus, socius, consors litis, vel si Dominus sciat, aliquem suo nomine agere, & non contradicat. Quòd si dubium sit, an Procurator habeat legitimum Mandatum, admitti quidem potest sed cum cautione *de rato*, seu quòd Dominus ratum habiturus sit, quod ejus nomine aggreditur agere. *l. 1. C. eod.*

Dico I. Procuratorem constituere potest, quisquis rei dominus est, & liberam administrationem habet; quia hoc edictum est prohibitorium. *l. 43. ff. h. t.*

ff. h. t. adeoque quisquis non prohibetur specialiter, ei permissum esse censetur. Si sermo sit de procuratore in litem, requiritur, ut constituens sit dominus litis, & ipse per se ipsum stare in iudicio possit. Unde tutor, Curator, Syndicus, & Procurator sibi alium substituere non valet ante litem contestatam. *l. 11. C. eod.* bene tamen post litis contestationem, per quam hæ personæ sunt domini litis. Sic etiam pupillus, minor, filius familias sine consensu eorum, quibus subsum, item excommunicatus, saltem ad agendum, procuratorem constituere prohibentur. Pro Minore Curatorem non habente dandus est à Magistratu. *l. 43. cit. c. fin. de Judic. in 6.*

3 Dico 2. Procurator constitui potest, & quidem ad negotium extrajudiciale quilibet, qui capax est illud gerendi, & ad litem, qui suo nomine in iudicio stare potest, nisi prohibeatur. Communis. Prohibentur autem milites, & fœminæ. *l. 7. C. h. t. l. 4. 41. ff. eod.* nisi in rem suam, & pro personis valde conjunctis in defectu alterius constituantur. Item (de Jure Canonico saltem) minorennes, & infames. *c. 5. eod. in 6. can. 1. 2. caus. 3. q. 7.* Item Clerici Sæculares in causis Laicorum & coram iudice Laico, sicut à munere Advocati pro hoc casu repelluntur juxta dicta *tit. præcedenti n. 2.*

4 Dico 3. Procuratorem admittunt omnes causæ & negotia, quæ sunt in arbitrio Domini seu Principalis. Iterum communis ex *l. 1. C. 41. ff. h. t.* Excipiuntur causæ criminales, in quibus de Jure statuta est pœna relegatione major. *l. penult. C. ad crimen ff. de publ. Judic. c. 15. de accusat.* ne Judicium reddatur elusorium, aufugiente forsan

forſan Accuſatore, ſi in probatione deficeret, vel Reo, ſi ſuccumberet; nam in Procuratorem pœna corporalis ſtatui nequit. Defenſor tamen Rei abſentis admittendus eſt. In cauſis Criminalibus *famoſis* (ſeu condemnato infamiam irrogantibus) præſtat litigare per Procuratorem, ut evitetur infamia Juris; non enim infamis redditur Procurator, qui excipit ſententiam, utpote non reus delicti, neque Principalis, quia in ipſum non fertur ſententia: quod procedit ſaltem in iis delictis, in quibus infamia non principaliter, ſed per conſequentiam tantum infligitur.

Dico 4. Potestas Procuratoris tanta eſt, quantum ei concedit Jus, Conſuetudo, & Mandatum Domini. Ratio, quia omnem poteſtatem non à ſe, ſed à Domino vel tacitè ſecundum Jura, vel ſpecialiter & expreſſè in mandato ſibi conceſſam obtinet. Unde ſi in forma communi eſt conſtitutus, ejus poteſtas eſt ſolum *generalis*, prout ex diſpoſitione Juris vel ex conſuetudine communis eſt omnibus Procuratoribus, & vi hujus poteſtateſtari litem, ſubſtituere ſibi alium, appellare &c. Si autem in forma ſpeciali conſtitutus eſt, & ipſi conceſſa aliqua ſunt, quæ aliàs ſpeciale mandatum exigunt, uti ſunt jurare de calumnia, deferre Parti adverſæ juramentum litis deciforium, compromittere in arbitros, tranſigere, fidejuberè, debitum remittere, donare, petere reſtitutionem in integrum, tractare cauſam Matrimonialeſm ſui Principalis, vel criminaleſm criminaliter intentatam &c. poteſtas ipſius eſt *ſpecialis*, & ex Mandato procuratorio tota dependet Cenſetur quoque talis poteſtas, ſe extendens ad ea, quæ ſpeciale man-

man-

mandatum aliàs exigunt, ipsi concessa per clausulam *cum libera* Mandato adjectam. Text. & DD. *inc. 4. h. t. in 6. l. 58. ff. eod.* vel si est Procurator in rem suam. *gl. fin. in d. c. 4.* Non verò per hanc clausulam, *possit omnia, licet mandatum speciale exigant.* per *c. 4. cit.* & ibi Layman. quia adhuc generalis est concessio, per quam non veniunt ea, quæ speciali nota sunt digna. per *l. 81. de R. J. in 6.* Excipe, nisi in Mandato per modum concessionis (non exceptionis) aliqui articuli, speciale aliàs mandatum requirentes, essent specificati; tunc enim posset alia etiam, quæ requirunt speciale mandatum, specificatis similia aut minora, non verò majora. *Clem 2. h. t.*

- 6 Dico 5. Officium Procuratoris consistit in hoc, ut negotium sibi demandatum fideliter agat, nihilque ex necessariis omittat, nec Principali suo sive per dolum, sive per culpam, seu omissionem diligentiam, quam aliàs requirit natura negotii, præjudicet aut damnum inferat, atque finitò negotiò rationes reddat Domino, eique restituat, quæ consecutus est. Ita communis. Sed quam culpam tenetur præstare Procurator? R. I. Per se ex contractu *Mandati*, quia redundat in favorem solius Mandantis (nisi Mandatarius vel Procurator mercedem accipiat) præstanda foret solùm culpa lata & dolus. *l. 5. §. 2. ff. commod.* R. tamen 2. Procurator ad litem tenetur præstare etiam culpam levissimam. per *l. 5. cit.* & *l. 13. C. Mandati.* Quia gravitas negotiorum Judicialium censetur exigere diligentiam exactissimam. Ille etiam, si condemnatus fuerit, tenetur appellare à sententia, vel Dominum moneere, ut appellare possit,

possit, si sibi consultum censuerit, quamvis non teneatur appellationem prosequi, ut habetur *l. 14. h. t.*

Quæres, an & qualem actionem adversus se habeant Dominus, & Procurator. Resp. uterque habet *actionem Mandati*, si unus ab altero sit læsus: & quidem Dominus *directam* ad prosequendum id, quod suâ interest ratione litis non exactissimè administratæ, vel negotii non cum debita diligentia gesti. *l. 9. 13. 21. C. Mandati*. Procurator autem *contrariam* ad consequendum id, quod ex causa Mandati bona fide præstitit, vel expendit. *l. 46. §. 5. ff. h. t.* Si autem Procurator salarium accipiat pro suo munere, Domino & Procuratori non actio Mandati, sed actio *locati & conducti* ipsis competit. *§. 13. Instit. de Manum.* De reliquo Contractus *Mandati* nihil est aliud, quàm contractus consensualis, bilateralis, quo negotium gratis gerendum alteri committitur, & suscipitur.

TITULUS XXXIX.

De Syndico.

SUMMARIUM.

1. Quis dicatur Syndicus.
2. Quæ sit ejus potestas & officium.

Syndicus est procurator, non qualiscunque & alicujus privati, sed universitatis, constitutus ad solas lites ejusdem generaliter

Pars I.

S

omnes